

N:o 12.

Ank. till Riksd. kansli den 11 maj 1901, kl. 11 f. m.

Utlåtande, med anledning af Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen under andra hufvudtiteln gjorda framställningar dels om rätt till utsträckt användning af anslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter, dels ock om anslag till ökad arbetsbiträde åt justitiekanslersembetet.

(1:a U. A.)

1:o) Ut i den till Riksdagen den 14 januari innevarande år aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t under andra hufvudtiteln uti punkten 3 föreslagit Riksdagen att, under förutsättning att särskildt aflåten proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken blefve af Riksdagen bifallen, medgifva, att af förslagsanslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter finge utgå den kostnad, som kunde uppkomma, ej mindre då ordförande i häradsrätt befundes jäfvig, än äfven då uthärads nämnd måste tillkallas.

Enligt hvad statsrådet och chefen för justitiedepartementet erinrat till statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementens ärenden den 11 januari innevarande år, gäller, jemlikt nuvarande lydelse af 13 kap. 3 § rätte-

gångsbalken, att, då, i anseende till jäf för ordförande i härads- eller rådstufvurätt, ställföreträdare för honom måste förordnas, de kostnader, som häraf uppstå, skola förskjutas af käranden och stanna å den part, som saken tappar. Departementschefen har vidare anfört, att, enligt det förslag till lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken, om hvars framläggande för Riksdagen Kongl. Maj:t den 31 sistlidne december fattat beslut, nämnda föreskrift skulle upphöra att gälla. Blefve förslaget i berörda hänseende godkänt, borde häraf följa, att, då ordförande i häradsrätt befundes jäfvig, derigenom uppkommande kostnad skulle bestridas af statsverket. Likaledes borde i de fall, då uthärads nämnd måste tillkallas, kostnaden härför af statsverket gäldas. Ersättning för de kostnader, som i sagda hänseenden kunde ifrågakomma, syntes lämpligen kunna utgå af det å andra hufvudtiteln för närvarande uppförda förslagsanslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter å 135,000 kronor, deri förhöjning för närvarande ej syntes erfordras.

Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken har, så vidt nu ifrågavarande framställning deraf röner inverkan, af Riksdagen bifallits. På grund deraf, och då utskottet ej mot samma framställning har något att erinra, hemställer utskottet,

att Riksdagen må medgifva, att af förslagsanslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter må utgå den kostnad, som kan uppkomma, ej mindre då ordförande i häradsrätt befinnes jäfvig, än äfven då uthärads nämnd måste tillkallas.

2:o) Under andra hufvudtiteln har Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen uti punkten 6 föreslagit Riksdagen att, under förutsättning att Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar af rättegångsbalken blefve af Riksdagen bifallen, till ökad arbetsbiträde åt justitiekanslersembetet på extra stat för år 1902 bevilja ett belopp af 4,500 kronor.

Till ofvanberörda statsrådsprotokoll har departementschefen i detta ärende meddelat, att, sedan Kongl. Maj:t den 31 december 1900, jemte det Kongl. Maj:t beslutat att till innevarande års Riksdag aflåta proposi-

tion om antagande af förslag till lag angående ändring i vissa delar af rättegångsbalken, hvilket förslag innehöll bland annat, att i brottmål, som fullföljts i hofrätt eller blifvit dess pröfning understäldt, allmän åklagare ej egde i annat hänseende, än såvidt anginge ansvars- eller ersättnings-skyldighet för honom sjelf, söka ändring i hofrättens utslag, der han ej tillika vore målsegande, men att justitiekansleren, der han, på framställning af åklagaren eller eljest, funne sådana omständigheter vara för handen, att talan mot hofrättens utslag borde fullföljas, egde derom förordna, genom kongl. bref samma dag, då det vore att förutse, att den uppgift, som sålunda skulle tillkomma justitiekansleren, för honom medförde behof af ökad arbetsbiträde, anbefalt justitiekanslersembetet att afgifva utlåtande angående det belopp, som för beredande af sådant ökad arbetsbiträde kunde anses erforderligt, hade justitiekanslersembetet i utlåtande den 4 januari 1901 anført, att enligt i lagbyrån gjorda undersökningar under femårsperioden 1891—1895 i högsta domstolen afgjorts följande antal brottmål af nu ifrågavarande slag, i hvilka besvär hos Kongl. Maj:t fullföljts af allmän åklagare:

år 1891	104
» 1892	127
» 1893	89
» 1894	62
» 1895	104

eller i medeltal omkring 97 brottmål om året. Efter emottagande af den nådiga remissen hade justitiekanslersembetet låtit genomgå de å nedre justitierevisionens registratorskontor förda diaries öfver besvårs- och ansökningsmål för åren 1896—1900, och hade dervid befunnits, att nedan-nämnda antal mål af ifrågavarande beskaffenhet hos Kongl. Maj:t fullföljts af allmän åklagare:

år 1896	122
» 1897	91
» 1898	72
» 1899	101
» 1900	86

eller i medeltal omkring 95 mål om året.

Äfven om, såsom i motiven till det ifrågavarande lagförslaget förutsattes skola ske, antydan meddelades åklagarne, att hemställan hos

justitiekansleren om talans fullföljande borde ske endast i sådant fall, der det med hänsyn till yppad ny bevisning eller af annan särskild orsak vore angeläget, att talan fullföljdes, komme dock, enligt hvad justitiekanslersembetet anfört, antagligen antalet fall, då dylik hemställan gjordes hos justitiekansleren, åtminstone det första året efter lagens trädande i kraft, att närma sig sistnämnda siffra. Det vore sannolikt, att antalet derefter minskades, men huru stor denna minskning kunde blifva, läte sig ej förutse; att antalet skulle minskas med mera än hälften, vågade justitiekanslersembetet ej antaga.

För att kunna bedöma, huruvida ett mål borde fullföljas i högsta instans, erfordrades, bland annat, en noggrann granskning af underdomstolens ofta vidlyftiga protokoll, de till hofrätten ingifna skrifterna och öfriga handlingar i målet. En sådan granskning af handlingarna i nu ifrågavarande mål ansåges icke utan åsidosättande af öfriga justitiekansleren åliggande göromål kunna af honom sjelf medhinnas. Det syntes därför blifva nödvändigt att i justitiekanslersexpeditionen anställa en särskild tjänsteman, hvilken skulle hafva att verkställa denna granskning och att derefter inför justitiekansleren föredraga målen i de delar, som erfordrades för bedömande af frågan, huruvida de borde fullföljas eller icke, äfvensom att biträda vid författande af besvär i de mål, som befunnos böra dragas under högsta domstolens pröfning.

Till en dylik befattning i justitiekanslersexpeditionen vore det önskvärdt erhålla en person, som tjänstgjort i hofrätt såsom fiskal och derunder förvärfvat vana vid brottmåls inläsande och föredragning. De ordinarie hofrättstjänstemännen vore emellertid härvid ej att påräkna. För att förmå någon af de extra ordinarie tjänstemännen, hvilka tjänstgjort såsom fiskaler, att emottaga förordnande i justitiekanslersexpeditionen, blefve det af nöden att erbjuda honom något högre löneförmåner än dem han åtnjöte i hofrätten och att inskränka förordnandet till viss kortare tid, ett halft eller ett helt år, efter hvars förlopp han kunde återgå till sin tjänstgöring i hofrätten. De extra ordinarie hofrättstjänstemän, hvilka sålunda kunde komma i fråga, uppbure aflöning intill ett belopp af 3,500 kronor om året. För att justitiekansleren med säkerhet skulle kunna påräkna en till den ifrågasatta tjänstgöringen fullt kvalificerad person, ansåge justitiekanslersembetet således ett belopp af 4,000 kronor för det första året böra ställas till justitiekanslerens förfogande.

Till det nu nämnda beloppet borde emellertid läggas ett mindre belopp till bestridande af ökade renskrifningskostnader och skälig ersätt-

ning till den i justitiekanslersexpeditionen anstälde amanuens, som af justitiekansleren förordnades att fullfölja de mål, i hvilka klagan ansåges böra ega rum. Detta belopp ansåges tills vidare kunna bestämmas till 500 kronor om året.

Departementschefen har, under åberopande af hvad justitiekanslers-embetet sålunda anfört och under uttalande, att, innan nödig erfarenhet vunnits angående omfattningen af de göromål, som på föreslaget sätt skulle tilldelas justitiekanslersembetet, något ordinarie anslag för ökad arbetsbiträde åt samma embete ej syntes böra ifrågasättas, hemställt, att Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen göra förevarande framställning.

De af Kongl. Maj:t föreslagna ändringar i rättegångsbalken, som skulle ålägga justitiekanslersembetet ofvan angifna ökade arbete, hafva af Riksdagen bifallits; och anser utskottet deraf följa, att i någon mån ökade arbetskrafter torde böra ställas till nämnda embetes förfogande. Med hänsyn till antalet af de mål, som, enligt hvad de gjorda beräkningarna gifva vid handen, sannolikt komma att af sådan anledning blifva föremål för embetets pröfning, anser utskottet emellertid, att det ökade arbetsbiträdet må kunna vinnas för mindre kostnad för statsverket, än den Kongl. Maj:t nu ifrågasatt; och håller utskottet före, att ett belopp af 3,500 kronor skall dertill visa sig fullt tillräckligt. Utskottet hemställer därför,

att Kongl. Maj:ts nu ifrågavarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen till ökad arbetsbiträde åt justitiekanslersembetet på extra stat för år 1902 under riksstatens andra hufvudtitel anvisar ett anslag af 3,500 kronor.

Stockholm den 11 maj 1901.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.

Rättelse.

I statsutskottets utlåtande n:o 11

sid. 43, 7:de raden nedifrån *står*: med bifall till
läs: i anledning af
